

відновлення довоєнного стану, а побудову сучаснішої, більш справедливої та демократичної держави, інтегрованої в європейський простір.

Література:

1. Кулик В. О., Коваль І. А. Відновлення України: багатовимірні виклики та можливості. Київ : Інститут економічних досліджень, 2023. 287 с.
2. UNESCO. Damaged Cultural Heritage in Ukraine: Assessment Report 2024. Paris : UNESCO, 2024. 156 p.
3. Масенко Л. Т. Мовна політика в Україні: виклики та перспективи. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2022. 198 с.
4. IOM. Ukraine Internal Displacement Report: General Population Survey. Kyiv : IOM, 2024. 78 p.
5. Боднар І. Р. Соціальне відновлення постконфліктних громад: світовий досвід та українська практика. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 234 с.
6. European Commission. Ukraine 2024 Report. Brussels : EC, 2024. 234 p.
7. Децентралізація в Україні: результати, виклики та перспективи / за ред. Ю. Ганущака. Київ : IRI, 2023. 145 с.
8. Ukraine Recovery Conference 2024: Proceedings and Outcomes. Berlin : URC Secretariat, 2024. 112 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-62>

ВПЛИВ УМОВ КРЕДИТУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ НА ДЕРЖАВНУ ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ

Рассади́кова С. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Глатковська К. О.

*здобувачка 4 курсу
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

В умовах повномасштабної війни в Україні суттєво зросла роль зовнішнього фінансування як інструменту підтримки макроекономічної

стабільності, що актуалізує дослідження впливу умов кредитування Міжнародного валютного фонду на державну економічну політику. З огляду на значний бюджетний дефіцит, зумовлений війсьними витратами та руйнуванням економічної інфраструктури, співпраця з МВФ стала ключовим фактором забезпечення платоспроможності держави, а також каталізатором структурних реформ, що визначають траєкторію трансформації соціально-економічної системи України [1].

У період 2023–2026 років взаємодія України з МВФ реалізується в межах програм розширеного фінансування, спрямованих на підтримку макрофінансової стабільності, відновлення боргової стійкості та підвищення ефективності державного управління. Нова чотирирічна програма, узгоджена наприкінці 2025 року [2], передбачає фінансування близько 8,1 млрд доларів США та супроводжується комплексом структурних орієнтирів і політичних зобов'язань, що охоплюють фінансову, монетарну та інституційну сфери. Ключовими напрямками залишаються мобілізація внутрішніх доходів, удосконалення управління державними фінансами, боротьба з корупцією та реформування фінансового сектору.

Особливістю воєнного періоду стало суттєве коригування підходів МВФ до умовності кредитування. З одного боку, зберігається вимога до впровадження структурних реформ, з іншого боку, спостерігається пом'якшення попередніх жорстких умов через об'єктивні обмеження функціонування економіки в умовах війни. У 2026 році МВФ ухвалив безпрецедентне рішення щодо скасування частини попередніх умов запуску програми, зокрема щодо негайного впровадження нових податкових заходів, що свідчить про адаптацію політики Фонду до кризових умов та необхідність збереження соціально-економічної стабільності [3].

Водночас вимоги МВФ залишаються ключовим фактором формування податкової політики України. У межах чинної програми передбачено посилення контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до стандартів ОЕСР, розширення податкової бази, зменшення можливостей ухилення від оподаткування та вдосконалення адміністрування податків. Додатково визначено завдання щодо оновлення стратегії державних банків, підвищення прозорості корпоративного управління та запровадження ризик-орієнтованого нагляду у фінансовій сфері.

Суттєвим є те, що в умовах війни відбувається зміщення акцентів з короткострокових фінансових заходів на середньострокову стійкість економічної системи. Це проявляється у зростанні ролі програмного фінансування як інструменту залучення додаткової міжнародної допомоги, оскільки виконання умов МВФ виступає сигналом для інших донорів щодо надійності економічної політики держави [4]. Таким чином, кредитні програми Фонду виконують не лише фінансову, але й координаційну функцію у системі міжнародної підтримки України.

Систематизація змін у таблиці 1 в підходах до умов кредитування дозволяє чітко простежити трансформацію впливу МВФ на економічну політику України.

Аналіз представлених змін свідчить про ускладнення змістовної складової вимог МВФ при одночасному підвищенні гнучкості їх реалізації. Такий підхід дозволяє Україні зберігати фінансову стійкість без різкого скорочення видатків у критичних сферах, зокрема оборони та соціального забезпечення. Водночас посилення вимог до інституційної якості управління формує передумови для підвищення ефективності використання бюджетних коштів та зниження корупційних ризиків.

У післявоєнний період роль МВФ набуде ще більш стратегічного значення, оскільки виконання програм Фонду виступатиме сигналом для міжнародних партнерів щодо надійності економічної політики України. Це сприятиме залученню інвестицій, розширенню доступу до фінансових ресурсів та прискоренню відновлення економіки [5]. Очікується, що МВФ і надалі стимулюватиме впровадження реформ у сфері податкової політики, судової системи, корпоративного управління та фінансового сектору, що є ключовими умовами сталого економічного зростання.

Таким чином, вплив умов кредитування МВФ у воєнний та післявоєнний періоди полягає не лише у забезпеченні фінансової підтримки, а й у формуванні якісно нової моделі державної економічної політики. Реалізація цих умов створює основу для макроекономічної стабільності, підвищення довіри міжнародних партнерів та ефективного відновлення соціально економічної системи України.

Таблиця 1

Трансформація умов кредитування МВФ для України в умовах війни

Параметр	До повномасштабної війни	В умовах війни
Загальна логіка умов	Жорстка прив'язка фінансування до попереднього виконання умов	Паралельне фінансування та поетапне виконання структурних орієнтирів
Фіскальна політика	Швидке скорочення дефіциту бюджету	Контрольований високий дефіцит із зовнішнім фінансуванням
Податкова політика	Орієнтація на зміну ставок і швидке зростання доходів	Акцент на адмініструванні, цифровізації та зменшенні ухилення
Структурні реформи	Лібералізація економіки	Посилення інституцій, антикорупційні механізми
Державне управління	Загальні вимоги до прозорості	Конкретні КРІ щодо держбанків, держпідприємств і бюджетних процедур
Роль програм	Інструмент стабілізації	Інструмент координації міжнародної допомоги

Джерело: складено автором за даними [1-4]

Література:

1. Ukraine: IMF Reaches Staff-Level Agreement on a New US\$8.1 Billion 48-Month Extended Fund Facility Arrangement. *International Monetary Fund*. 2025. URL: <https://www.imf.org/en/news/articles/2025/11/26/pr-25399-ukraine-agreement-on-new-us-8-point-1-bil-48mo-eff-arrangement> (дата звернення: 22.04.2026).
2. Умови нової програми МВФ. *Міністерство фінансів України*. 2025. URL: <https://surl.ln/qtcils> (дата звернення: 22.04.2026).
3. МВФ пом'якшив умови нової програми для України. *Фінансовий клуб*. 2026. URL: <https://finclub.net/news/mvf-pomiakshyv-umovy-novoi-prohramy-dlia-ukrainy.html> (дата звернення: 22.04.2026).
4. Транш МВФ: фонд оновив вимоги для України 2026. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/transh-mvf-fond-onoviv-vimogi-dlya-ukrajini-13299264.html> (дата звернення: 22.04.2026).
5. Марцеляк О. В. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах війни, глобалізації та євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Т. 4, № 88. С. 132–138. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.17> (дата звернення: 22.04.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-1-63>

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ

Рассади́кова С. І.

*кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник,
доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Звя́гінцева К. В.

*студентка 2 курсу
спеціальності СІ – Економіка та міжнародні економічні відносини
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

В умовах цифровізації економіки стрімко зростає обсяг інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Традиційні методи